

SOPHIE HANNAH

New York Timesi bestsellerite autor

LÄHEDUS, MIS TEEB VALU

Vabel peab armastus enne tapma, kui saab surra

Sophie Hannah
Hurting Distance
2015

*Raamatu eesti keeles kirjastamise õigus kuulub
eranditult kirjastusele ERSEN.
Selle raamatu reprodutseerimine, tõlkimine ja levitamine
ilma valdaja loata on õigusvastane
ja seadusega karistatav.*

Kõik tegelaskujud on autori kujutlusvõime vili ja igasugune sarnasus
tegelikult elavate või juba surnud inimestega on täiesti juhuslik.

Kaane kujundanud Reet Helm
Toimetanud Mari Tuuling
Korrektor Inna Viires

Copyright © 2007 by Sophie Hannah
First published in the English language by Hodder & Stoughton Limited
All rights reserved.
© 2018 Kirjastus ERSEN

E04338118
ISBN 978-9949-82-204-1

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest
www.ersen.ee

Armastusega Lisanne'ile

Saatja: NJ nj239@hotmail.com

Saaja: Raagarajajaaellu@ellujaajad.org.uk

Teema: See ei ole minu lugu

Kuupäev: Esmaspäev, 18. mai 2003 13.28.07

See ei ole minu lugu. Ma pole üldse kindel, kas tahan seda või oma tundeid jagada – võõrastega, veebilehel. See tunduks kuidagimoodi võlts – ja just nagu ma otsiksin tähelepanu. Tegu on lihtsalt asjaga, mis ma tahan välja öelda, ja teie veebileht ei paku kirjade saatmiseks aadressi.

Kas te mõtlesite oma organisatsioonile nime pannes ka selle peale, kas avameelsus on alati parim asi? Kui olete kellelegi midagi rääkinud, muutub asi tõelisemaks. Miks panna kõigi tuttavate meelte ikka ja jälle uuesti aset leidma asi, mille kohta soovite, et see poleks iial aset leidnud? Mina ei räägi mitte iial mitte kellelegi oma niinimetatud lugu, mis tähendab, et nende üle, kes on selle ära teeninud, ei mõisteta iial kohut ja nad ei saa iial karistada. Vahel on selle mõttega väga raske leppida. Kuid sellegipoolest on see väike hind, mida maksta selle nimel, et minust ei mõeldaks kogu mu elu kui ohvrist.

Vabandust, ellujäänust. Kuigi see sõna tekitab minus ebamugavust. Mind ei üritatud ühelgi hetkel tappa. Ellujäänutest tuleks rääkida lennuõnnetuse või tuumaplahvatuse kontekstis: olukordades, mille puhul võiks arvata, et kõik sellega seotud isikud saavad surma. Kuid enamasti ei ole vägistamine eluohtlik asi, nii et sõnaga „ellujäänu” kaasnev tähendus, mis viib mõtted sellele, nagu oleks tegu haruldase saavutusega, mõjub üleolevana, omamoodi võltsi lohutusena.

Kui ma esimest korda teie lehele sisse logisin, lootsin sealt leida midagi sellist, mis paneb mind end paremini tundma, tegelikult läks aga hoopis vastupidi. Miks kasutavad nii paljud teie kirjasaatjad tül-gastavalt mõjuvat sõnavara: hästi edenema, tervenemine rääkimise abil, läbi pisarate naeratamine, tuhasta tõusmine jne? See tuletab mulle meelde laulusõnu kehvapoolse *heavy*-ansambli plaadilt. Mitte keegi ei tunnista, et nad ei pruugi juhtunust iialgi üle saada.

See kõlab küll kohutavalt, aga tegelikult olen ma kade paljude inimeste peale, kelle lood on teie kodulehel avaldatud: nende peale, kel on tundetu ja nõudlik poiss-sõber; nende peale, kes jõid esimesel kohtamisel liiga palju. Nemad oskavad vähemalt oma kannatusi endale kuidagi selgitada. Mind ründas aga inimene, keda ma polnud iial varem näinud ega ole näinud ka pärast seda; ta röövis mu päise päeva ajal ja teadis minu kohta kõike: nime, töökohta, elukohta. Ma ei tea, kuidas ta neid asju teadis. Ma ei tea, miks ta valis minu, kuhu ta mu viis või kes kõik need teised inimesed olid. Rohkematesse detailidesse ma ei lasku. Kui ma seda teeksin, siis võib-olla mõistaksite, miks see, mida ma järgmiseks ütlen, on mulle nii oluline.

Oma kodulehe alamlehel „Mis on vägistamine?” toote välja terve rea definitsioone, millest viimane on „igasugune seksuaalselt hirmutav käitumine”. Te jätkate: „Tegu ei pruugi olla füüsilisel kontaktiga – vahel piisab sündsusetust pilgust või sõnadest, et tekitada naises tunne, nagu oleks tema kallal tarvitatud vägivalda.” Kui ma seda lugesin, oli mul tahtmine nende sõnade kirjutajale äiata.

Ma tean, et te suhtute taunivalt kõigesse, mis ma praegu kirjutan, aga ma saadan kirja ikkagi ära. Minu arvates on oluline tuua välja, et sugugi kõik vägistamisohvrid ei ole ühesuguste arusaamade, sõnavara ja suhtumisega.

N. J.

2006

I OSA

I

Esmaspäev, 3. aprill

Kui sa oleksid siin ja kuulaksid mind, siis võiksin selgitada. Murran sulle antud lubadust – seda ainsat, mis sa mul üldse palusid anda. Olen kindel, et sa mäletad seda. Sinu hääl oli väga tõsine, kui sa ütlesid: „Ma tahan, et sa lubaksid mulle midagi.“

„Mida?“ küsisin mina end küünarnukile upitades. Hõõrusin naha vastu kollast nailonist lina valusaks, püüdes ajada end sirgu ja olla tähelepanelik. Tahtsin nii väga sulle meele järele olla. Sa palud nii vähe ja mina püüan ikka leida väikesi ja peaaegu märkamatuid võimalusi sulle rohkem pakkuda. „Ükskõik mida!“ ütlesin naerdes, meelega liialdades. Lubadus on sama mis tõotus ja mina tahtsin, et me annaksime tõotusi, mis meid seoksid.

Minu ülevoolavus tõi su näole naeratuse, kuid mitte kauaks. Kui me koos voodis oleme, oled sina nii tõsine. Sinu arvates on tragöödia, et sa pead varsti lahkuma, ja sa näed alati välja nii, nagu valmistuksid katastroofiks. Tavaliselt ma nutan pärast seda, kui sa oled ära läinud (ei, ma pole sulle seda iial rääkinud, sest mul pole vähi- matki kavatsust su kalduvust kurblikkusele takka õhutada), aga kui me oleme koos meie toas, olen ma nii ülevas meeleolus, nagu kasutaksin kangeid meelemärke. Tundub võimatu, et me võiksime kunagi lahku minna, et see hetk võiks lõppeda. Ja mõnes mõttes ei lõpegi. Kui ma lähen koju ja teen köögis pastarooga või tahan

töötoas Rooma numbroid, pole ma tegelikult seal. Olen endiselt Traveltelis, toas number üksteist, kus põrandat katab kõva sünteetiline roostekarva vaip, mis tundub jalgade all hambaharja harjastena, ja kus kokku lükatud voodites pole madratsid üldse madratsid, vaid oranžid vahtkummist matid, millesarnastega kaeti minu kooliajal võimlas põrand.

Meie tuba. Teadsin kindlalt, et armastan sind, et see pole pelgalt sõge armumine või füüsiline tõmme, kui kuulsin sind vastuvõtutöötajale ütlemas: „Ei, see peab olema tuba number üksteist, sama, mis eelmisel korral. Me vajame iga kord sama tuba.” Vajame, mitte tahame. Sinu puhul on kõik oluline, mitte miski pole sundimatu. Sina ei aele iial lainelisel pleekinud diivanil ega võta kingi jalast ega tõsta jalgu toolile. Sina istud sirge seljaga, riided seljas, kuni me oleme valmis minema voodisse.

Pärastpoole, kui olime üksi, ütlesid sa: „Mulle teeb muret, et kohtumine sellises jubedas hotellis tundub kuidagi räpane. Aga kui me jääme ühe ja sama toa juurde, tundub see vähemalt kodusem.” Ja siis kulutasid sa järgmised viisteist minutit vabandamise peale, et sul polnud võimalik mind peenemasse kohta viia. Kuid juba isegi siis (kui kaua me olime teineteist tundnud? Kolm nädalat?) olin ma nii tark, et ei hakanud pakkuma, et võtan osa kulust enda kanda.

Mäletan peaaegu kõike, mis sa oled mulle viimase aasta jooksul rääkinud. Kui mul õnnestuks tuletada meelde õige fraas, olulise tähtsusega rida, viiks see mind võib-olla otsemat teed sinu juurde. Tegelikult ei usu ma seda, aga käin kõike oma peas läbi – igaks juhuks.

„Noh?” toksasin sulle sõrmega vastu õlga. „Sul on voodis ihualasti naine, kes on valmis sulle kõike lubama, ja sina ei tee temast välja?”

„Naomi, see ei ole nali.”

„Saan aru. Anna andeks.”

Sinule meeldib teha kõike pikkamööda, sa isegi räägid pikka-mööda. Sind ajab vihale, kui sind takka kiirustatakse. Mulle tundub, et minul pole kunagi õnnestunud sind naerma ajada, et ma pole sind üldse südamest naermas näinudki, kuigi sa räägid sageli

naermisest – Seani ja Tonyga pubis. „Naersin nii, et lõpuks juba lausa nutsin,” võid sa öelda. „Naersin, kuni mu silmist voolas vesi.”

Sa pöördusid minu poole ja küsisid: „Kas sa tead, kus ma elan?”

Punastasin. Pagana pihta, sa olid mind läbi näinud. Sa olid taibanud, et sa olid mul nagu kinnisidee, et ma kogusin sinu kohta kõikvõimalikke fakte või detaile. Olin kogu nädala korrutanud peas su aadressi, vahel seda töötamise ajal isegi valjult välja öelnud või seda laulnud.

„Sa ju nägid, kuidas ma selle viimasel korral kirja panin? Sellele blanketile, mis vastuvõtutöötaja lasi mul täita. Ma märkasin, et sa vaatasid.”

„Chapel Lane kolm, Spilling. Anna andeks. Kas sa eelistaksid, et ma ei teaks seda?”

„Mõneti jah,” vastasid sina. „Sest see peab olema täiesti turvaline. Olen ju seda sulle öelnud.” Siis ajasid ka sina end istuli ja panid prillid ette. „Ma ei taha, et see lõpeks. Ma tahan, et see kehtaks pikka aega, nii pikalt kui ma ise. See peab olema sajabrotsendilisel turvaline, minu ülejäänud elust täiesti eraldi.”

Sain kohe aru ja noogutasin. „Aga... nüüd teab sinu aadressi ka Travelteli vastuvõtutöötaja,” ütlesin mina. „Mis siis, kui nad saavad arve või midagi sellist?”

„Miks nad peaksid seda tegema? Ma maksan ju lahkudes alati arve ära.”

Kas selline lahkumiseelne administratiivne rituaal, väike tseremoonia, mis leiab aset meie elu ja sinu teise elu piiril, muudab selle kergemaks? Soovin, et ka minul oleks enne lahkumist täita mingi selline ülesanne. Mina jään alati ööseks hotelli (kuigi lasen sinul arvata, et mitte iga kord, vaid üksnes vahel) ja marsin järgmisel hommikul Traveltelist reipal sammul välja, naeratades käigu pealt vastuvõtutöötajale. See tundub kuidagi liiga kiire ja lihtne, ebaametlik.

„Neil pole mulle midagi postiga saata,” ütlesid sa. „Aga nii või teisiti ei ava Juliet isegi omaenda kirju, minu omadest rääkimata.” Täheldasin su lõuas kerget vibratsiooni, märkasin, kuidas lihased suu ümber läksid pingesse. Nii juhtub ikka, kui sa Julieti mainid.

Kogun ka tema kohta detaile, kuigi soovin, et ei teeks seda. Paljudes sinu lausetes tema kohta sisaldub fraas „rääkimata sellest“: ta ei oska arvutit sisse lülitada, rääkimata sellest, et internetti kasutada. Ta ei vasta kunagi telefonile, rääkimata sellest, et ta ise kellelegi helistaks.

Jääb mulje, just nagu ta oleks mingi friik; olen seda sageli öelda tahtnud, kuid saanud ikka sõnasabast kinni. Ma ei tohi lubada, et minu kadedus tema vastu muudaks mind julmaks.

Sa suudlesid mind õrnalt ja ütlesid: „Sa ei tohi mitte iial tulla minu maja juurde ega mulle koju helistada. Kui Juliet peaks sind nägema, kui ta saaks sellest sellisel moel teada, murraks see ta.“ Mulle meeldib viis, kuidas sa sõnu kasutad. Sinu kõne on palju poeetilisem ja suurejoonelisem kui minu kõne. Kõik, mis mina ütlen, on koormatud igapäevaste detailidega. Sa vahtisid minust mööda ja ma keerasin end vaatama, lootes sinu näoilme järgi pooleldi, et näen valge pilve sisse mähitud hallides ja lillades värvides mäeahelikku, mitte aga beeži plastist veekeedukannu, millel silt „Rawndesley East Services Traveltel“ ja millest pudeneb meie kuumadesse jookidesse pidevalt väikesi lubjakivikillukesi.

Millel su pilk nüüd peatub? Kus sa *oled*?

Tahtsin küsida rohkem üksikasju. Mida sa pidasid silmas sellega, et Juliet murdub? Kas ta vajub nuttes põrandale kokku, kaotab mälu, muutub vägivaldseks? Inimesed võivad murduda väga erineval viisil ja ma pole saanud siamaani aru, kas sa kardad oma naist või oled tema pärast hirmul. Aga sinu hääletoon oli nii tõsine ja ma sain aru, et sa tahad veel midagi öelda. Ma ei tahtnud sind katkestada.

„On veel üks asi,“ ütlesid sa pominal, kägardades pihus rombimustrilist tekki. „Asi on temas. Ma ei suuda taluda mõtet sellest, et sa võiksid teda näha.“

„Miks?“ Tundsin, et minust oleks taktitu sulle öelda, et selles osas pole sul midagi karta. Kas sa kujutasid ette, et ma olen uudishimulik, et tahan meeletult teada, kellega sa abielus oled? Ma kardan isegi veel nüüd Julieti näha. Soovin, et ma ei teaks tema nime. Tahaksin hoida teda oma mõtteis nii ebatõeliselena kui võimalik.